

Uputstvo

**o načinu vođenja
intervjua sa žrtvama
kriminaliteta
u porodici za
službenike policije**

I.OPŠTE ODREDBE

- 1.1. Informišite žrtvu o postupku svjedočenja. Objasnite da niste bili prisutni i da vam je potrebna pomoć kako bi razumjeli šta se desilo;
- 1.2. Zabranjeno je ispitivanje o seksualnom životu žrtve;
- 3.3. Djecu, mentalno oboljele, hendikepirana lica saslušavati u prisustvu roditelja ili staratelja;
- 3.4. Koristiti mogućnosti video ili audio zapisa u skladu sa zakonskim mogućnostima kako bi se izbjeglo davanje iskaza više puta;
- 3.5. Obezbijediti prevoz do kuće službenim ili civilnim autom;

II. ŽRTVA PORODIČNOG NASILJA KAO SVJEDOK

Intevju može biti stresan. Žrtva je često i jedini svjedok kriminaliteta u porodici i uloga žrtve i svjedoka je često jedna. Zato je od izuzetnog značaja dobijanje kvalitetnog iskaza od nje. Osoba može biti pod stresom, uplašena i nervozna pa je prilikom iskaza koji se uzima od nje neophodno postupiti na sledeći način:

- 2.1. Upotrebljavajte ime osobe kada joj se obraćate;
- 2.2. Koristite jednostavan jezik i kratke rečenice;
- 2.3. Postavljajte pitanja jedno po jedno i izbjegavajte da požurujete osobu koja Vam odgovara. Izbjegavajte zatvorena pitanja na koja se odgovara sa Da ili NE. Takođe izbjegavajte pitanja koja počinju sa ZAŠTO! Ovakva pitanja mogu kod svjedoka ili žrtve da izazovu krivicu! Postavljajte pitanja koja počinju sa KADA, GDJE, KAKO, ŠTA: Npr. "Šta se desilo kada..." "Kako je..." Pitanja možete započeti i sa: "Da li mislite?", "Ono sto želim od Vas je da mi objasnite...", "Da li biste opisali..." "Recite mi više o..."
- 2.4. Obratite pažnju na neverbalnu komunikaciju;
- 2.5. Kada je moguće sakupite informacije o porodici, situaciji, posebnim potrebama...
- 2.6. Pitajte žrtvu nasilja o rizicima za njenu sigurnost, uključujući iskustva od ranije –prijetnje, napadi itd. Provjerite da li se sada osjeća sigurnom, da li može negdje da se skloni ili nekoga da pozove kako bi se osjećala sigurnom. Pitajte je da li njena djeca znaju kako da pozovu pomoć, koga da pozovu u slučaju nasilja ili da se sklone negdje u kući. Pitajte je za znakove opasnosti ako ste ih primijetili,(npr. slomljene brave, oružje prisutno i dostupno);
- 2.7. Pitajte je za odnos sa nasilnikom - koliko je on posesivan, da li je prati, uhodi, provjerava, da li je ranije odlazila od njega, broj pomirenja...

III. OSNOVNE INFORMACIJE ZA ŽRTVU

- 3.1. Upoznati je sa zakonskim mogućnostima. Informisati je o pravu na pravnu pomoć i o činjenicama koje se tiču krivičnog djela nasilje u porodici.
- 3.2. Uputiti je na službe koje pružaju podršku žrtvama porodičnog nasilja i obezbijediti sa imenima, telefonima službi koje se bave porodičnim nasiljem: SOS telefon, Sigurna ženska kuća
- 3.3. Ohrabriti i podržati žrtvu da nadležnim državnim organima podnese krivičnu prijavu protiv nasilnika

IV. PLAN SIGURNOSTI

U završnom dijelu intervjua žrtvi dajte uputstva za procjenu sigurnosti, to jest zajedno napravite plan sigurnosti koji treba sadržati sledeće:

- 4.1. Kako da napuste kuću bezbjedno (da li postoji sporedan ulaz);
- 4.2. Ispanirati mjesto na koje će otići (sklonište...);
- 4.3. Čuvati važne papire, dokumenta na sigurnom mjestu;
- 4.4. Odabrati komšiju/nicu, kojeg/u može zamoliti da pozove policiju kada čuje nasilje;
- 4.5. Naučiti djecu kako da zovu policiju;
- 4.6. Lista važnih telefona: CB Nikšić, CSR Nikšić, Služba hitne pomoći, SOS telefon Nikšić,
- 4.7. Preduzeti mjere zaštite u kući: provjeriti brave, merdevine, dogovoriti lozinku sa djecom da znaju trenutak kada treba da izađu brzo iz kuće ili zovu policiju;
- 4.8. Informisati školu o mogućim izostancima djece;
- 4.9. Informisiti svog poslodavca o mogućim izostancima;

V. VOĐENJE RAZGOVORA SA DJECOM

- 5.1. *Intervencija policijskih službenika treba da bude osmišljena i zasnovana na potrebama djeteta žrtve. Zapamtite – djeca su pogođena uvijek više nego što može da predvidi Krivični zakon.*
- 1.1.1 Nasilje često uključuje upotrebu djece / korišćenje djece kako bi se kontrolisala odrasla žrtva. Do vremena kada se policija pojavi, djeca su često izložena nasilju duži period i mogu iskusiti nagomilani uticaj dugoročnog nasilja;
- 1.1.2 Uvijek provjerite kod nenasilnog roditelja gdje su djeca sada, gdje su bila za vrijeme nasilja i da li su ona dobro;
- 1.1.3 Tražite da vidite djecu . Mnoge žrtve ne procijene stepen izloženosti, koliko su djeca bila prisutna i štetu koju trpi dijete. Za policajca na dužnosti je važno, da otkrije da li su djece fizički ozlijeđena ili su u stresu. Često roditelji nijesu svjesni da se djeca negdje kriju, npr. u drugom dijelu kuće. Možda su spavali ili su se pravili da spavaju. Djeca su vjerovatno naučila da je ono što gledaju tajna o kojoj se ne razgovara sa drugim ljudima. Prijetnje mogu biti korišćene kako bi se osiguralo njihovo ćutanje u ovoj i sličnim situacijama iz prošlosti. Mnoga djeca nauče da je ćutanje i sklanjanje sa puta dobra strategija da se preživi;

- 1.1.4 Potražite djecu jer uprkos protestima roditelja, policajac ima autoritet da osigura sigurnost i dobrobit djece. Uvjerite se da su dobro, razgovarajte sa njima. Provjerite, budite sigurni da ste provjerili, da li je dijete ozlijeđeno ili ranjeno;
- 2.2 *Policijски službenici koji interwenišu u situacijama porodičnog nasilja trebaju imati u vidu ponašanje djeteta koje živi u situaciji nasilja:*
  - 2.2.1 Može se isticati ili biti povučeno, biti nadprosječno ili zaostajati;
  - 2.2.2 Može odbijati da ide u školu;
  - 2.2.3 Može biti brižnik, više brinuti za druge nego za sebe, "zamjenik" roditelja;
  - 2.2.4 Ponašati se bez kontrole, bez ograničenja, nesposobno da slijedi uputstva;
  - 2.2.5 Može biti slabo u razrešavanju konflikata i posjedovati slabe vještine upravljanja bijesom;
  - 2.2.6 Biti često u svojstvu počinioca nasilja ili žrtve;
  - 2.2.7 Može biti pasivno sa vršnjacima ili da zadirkuje vršnjake, agresivno prema pasivnim;
  - 2.2.8 Igra sa vršnjacima može prerasti u grubost;
  - 2.2.9 Odnosi sa drugima su plahoviti, počinju intenzivno završavaju se naglo, izoluju se od prijatelja;
  - 2.2.10 Imaju poteškoće u odnosima sa starijima;
  - 2.2.11 Traže dodatnu pažnju, mokre u krevetu;
- 2.3 *Tokom intervencije porodičnog nasilja važno je od strane službenika policije prepoznati kod djece:*
  - 1.1.1 Način na koji su naučili da prežive i izađu na kraj sa stresom;
  - 1.1.2 Dostupnost podrške od strane prijatelja, rođaka, odraslih u koje djeca imaju povjerenje;
  - 1.1.3 Svako pojedino dijete će pokazati različite oblike uznemirenosti u različitim trenucima;
  - 1.1.4 Utvrditi pokazuju li: osjećanje krivice, ili tuge zbog porodične situacije, sram zbog događaja u kući, gnev zbog nasilja;
  - 1.1.5 Imaju li zbunjujuća osjećanja prema roditeljima;
  - 1.1.6 Osjećaju li strah od napuštanja, izražavanja, nepoznatog;
  - 1.1.7 Da li su depresivni, osjećaju li beznade i bespomoćnost;
- 5.4.** *Prije nego što se počne razgovor sa djecom provjeriti da li ima krvi na mjestu incidenta i na mjestu gdje se obavlja razgovor sa djetetom.. Svako dijete se*

plaši krvi što je tipični strah koji karakteriše taj uzrast. Strah može da utiče na sjećanje djeteta o događaju. Ako se krv nalazi na odjeći, pomozite da se dijete presvuče. Uzmite dijete u krilo.

- 1.1.1 Ako razgovarate sa djetetom, sjedite da budete u istom fizičkom nivou sa njim;
- 1.1.2 Ispitivanje obavljati u prisustvu lica u koje dijete ima povjerenja;
- 1.1.3 Ispitivanje sprovesti u prostoru u kome se dijete osjeća prijatno;
- 1.1.4 Gledajte dijete u oči;
- 1.1.5 Ne pružajte obećanja koja ne možete ispuniti;
- 1.1.6 Koristite jednostavan, direktan i razumljiv jezik za uzrast djeteta. Ako dijete ne razumije vašu ulogu, objasnite je jednostavno;
- 1.1.7 Uvjerite dijete da nije jedino kojem se to dešava i da policajci razgovaraju sa puno djece o stvarima kao što je ova;
- 1.1.8 Umirite dijete. Dajte mu do znanja da neko ko, iako nije famlija, brine i zna šta se dešava.npr.: To mora da te je uplašilo. Da li si sada dobro?
- 1.1.9 Ako je dijete svjedok hapšenja uvjerite ga da je nasilan roditelj na sigurnom mjestu;
- 1.1.10 Poštujte lojalnost djeteta ka nasilnom roditelju. Ne kritikujte ili ne ponižavajte nasilnog roditelja;
- 1.1.11 Provjerite prirodu nasilja: intezitet, trajanje;
- 1.1.12 Provjerite podatke o djetetu: god., pol, temperament,razvojni nivo;
- 1.1.13 Provjerite socijalni kontekst u kome se dijete razvija (podaci o roditeljima, socijalne veze, finansijski izvori);
- 1.1.14 Ako su djeca vrlo mala najbolje je da im kažete da znate da se desilo nešto zbog čega su uplašena ali da ćete uraditi sve da mu pomognete;
- 1.1.15 Na kraju informišite Centar za socijalni rad o rizicima kojima je izloženo dijete u porodici;

TELEFON ZA ŽENE I DJECU
ŽRTVE NASILJA
NIKŠIĆ

u saradnji sa
Centrom bezbjednosti Nikšić

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Canada